

Befejezte munkáját az Országgyűlés őszi ülészaka

Bibók Istvánné felszólalása

jelentőségének megfelelően — központi szerepet szán a távközlés fejlesztésének.

A kormányzat a VII. ötéves tervben a távközlés fejlesztését az ezredfordulóig tartó új pályára állította. Ennek lényege, hogy a jelenlegihez hasonlóan bővülő beruházási lehetőségek mellett a 90-es évek végére felszámoljuk távközlési hálózatunknak az ország társadalmi-gazdasági fejlettségéhez viszonyított elmaradását. Ez egyúttal szélesre nyitja a kaput a számítástechnika alkalmazása előtt, az új informatikai szolgáltatások feltételeinek megteremtésével.

Milyen feltételek szükségesek a távközlés-fejlesztési program teljesítéséhez? A népgazdaság VII. ötéves tervtörvénye egy rekonstrukcióval egybekötött, gyorsított fejlesztési programot határozott meg. A program a népgazdasági terv fejlesztési célkitűzései között is prioritást élvez. A kormányzati szervek meghatározták, hogy legalább 282 ezer telefonállomás épüljön, azzal, hogy a távközlés-fejlesztés VII. ötéves tervét nyitottan kell kezelni. A terv nyitottsága abban jut kifejezésre, hogy befogad minden pótlólagosan bevonható forrást a fejlesztés további gyorsítása érdekében. Gazdaságtervező munkánk során sikerült olyan pótlólagos forráslehetőségeket és érdekeltégi formákat feltárni, amelyeket korábbi gyakorlatunkban nem alkalmaztunk. Ilyen a lakossági és a közületi telefonkötvény, amely a fejlesztésre kijelölt körzetekből több mint 3 milliárd forint bevonását ígéri. Ugyanílyan nagyszámú pénzforgást biztosít a vállalati, tanácsi eszközök telefonfejlesztésre történő átadása. Ez pályázati rendszer keretében történik, amelyben minden „külső” 40 forintozó a posta 60 forinttal járul hozzá.

A közös munka eddigi eredményeiért köszönetet mondok a tanácsoknak, a vállalatoknak és a kötvényt vásárló állampolgároknak. A pótlólagos források bevonása végül is 75 ezerrel több telefon építésének pénzügyi feltételeit teremti meg — mondotta az államtitkár. Bejelentette:

— Tárgyalásaink a Magyar Nemzeti Bankkal eredményre vezettek, és így 1990-ig 400—420 ezer telefonállomás megépítésének pénzügyi feltételei teremthetők meg. Ebből 140 ezret az elodázhatalan rekonstrukcióra kell felhasználni, így 260—280 ezer új telefonállomás létesül.

A VII. ötéves terv fejlesztési forrásai közül a visszatérő források a távközlés-fejlesztés forrásainak mintegy 20 százalékát érhetik el. Törlesztési kötelezettségei a következő 10—15 évet terhelik. Ahhoz tehát, hogy a VIII—IX. ötéves tervidőszakban ne csökkenjenek a fejlesztési lehetőségek — a visszafizetési kötelezettség miatt —, szükséges időben új forrásokat feltárni, esetleg új formákat bevezetni, és növelni a szolgáltatás jövedelemtermelő képességét.

A távközlés-fejlesztési program feltételeiről szólva elmondotta:

Az ipar a megemelt program túlnyomó részét gyártmányával, szállításiainak útvezetésével, jelentős szervező-fejlesztő intézkedésekkel képes teljesíteni. A távközlés fejlesztéséhez szükséges berendezések, anyagok mintegy 80 százalékát a hazai ipar szállítja, a fennmaradó hányad importból biztosítható. Az üzemeltetés-fenntartás postán belüli feltételei ma még nem elegendők, azokat a posta önmaga valószínűleg nem is tudja megteremteni. Ennek megoldására várhatóan összkormányzati összefogásra lesz szükség.

Szeretnék szólni távközlés-fejlesztési programunk területi tervezéséről, és a pótlólagos helyi források kapcsolattrendszeréről. A telefonhálózat kiépítése műszakilag egyfajta egymásra épültséget igényel.

Igy került sor arra, hogy azokban a megyékben, városokban, vagy városrészekben hirdettünk pályázatot és becsatoltunk ki kötvényt, ahol a hálózati rendszer egymásra épültsége műszakilag lehetővé teszi a fejlesztést.

Igy fordulhat elő, hogy ahol nincsenek meg a hálózatfejlesztés feltételei, azokon a területeken egyelőre bármilyen magas összegű hozzájárulás megajánlása esetén sem tudunk telefonállomásokat létesíteni.

A távközlés-elosztásban még jó néhány éven keresztül — bár csökkenő mértékben, és a területek közötti erős differenciáltsággal — a hiánygazdálkodás kényszerű gyakorlata fog érvényesülni. Ezért, és a megváltozott finanszírozási formák miatt, amelyek megbontják a telefonelosztás eddigi rendjét, indokolt, hogy a Magyar Posta felülvizsgálja és korszerűsítse azt.

A kormányznak a hosszú távú tervezésre vonatkozó munkaprogramja alapján már folyik az informatikai rendszer, benne a hírközlés felzárkóztatására, bővítésére vonatkozó munka. Ez megvalósíthatja egy legalább 10—15 éves időtávú, önálló távközlés-fejlesztési kormányprogram kialakítását is.

Tóth Illés beszámolójában mintegy hetven ezer munkatársa nevében biztosította az Országgyűlést, hogy a Magyar Posta dolgozóit, a postások jó hagyományaihoz híven igyekeznek dolgozni.

— A postások döntő többsége lelkiismeretesen és elkötelezetten végzi munkáját. Ezért hadd mondjak nekik köszönetet. Ugyanakkor nevében is elnézést kérek a néhány, rosszul dolgozó postás mulasztásaiért, hibáiért — mondotta végezetül.

A családjogi törvény módosításáról szóló törvényjavaslatot tárgyalta a képviselők. Mit lehet erről még beszélni? — kérdezheti az olvasó, hisz az elmúlt években, a hosszú előkészítő szakasz idején oly sokszor volt már erről szó a sajtóban, rádióban, televízióban. Olyan ügyről hallhattunk, melyről a törvény módosítása után ugyanúgy kell beszélni, mint ahogy az előtte lefolytatott sok-sok vita sem lehet hiábavaló. Nem hiszem, hogy szükséges lenne ecsetelni a családok szét hullásának okait, a válásokról, alkoholizmusról, öngyilkosságról szóló statisztikákat újból elővenni ahhoz, hogy túlzás nélkül állíthassuk: sorskérdésről van szó. Ne gondolja perzsze senki, hogy törvényel, adminisztratív módon megoldhatók a gondok. Sokkal összetettebb cselekvéssorra van szükség. S hogy mire, illetve a törvény ebben hogy segíthet? Parlamenti hallgatózásom szünetében erről kérdeztem néhány Csongrád megyei képviselőt.

Csókási Zoltánné, a Szalámgyár és Hűsömbin szakk munkása: „Kicsit kevés volt az idő a törvényjavaslat megismerésére, különösen a magamfajta munkásembernek, aki nehezebben igazodik el a paragrafusok között. Összességében jónak tartom ezzel együtt a javaslatot. Hogy mit emelnék ki? Szerencsés, hogy a házassági korhatárt fölemelik 18 évre. Jó dolog a javaslatban a házasság előtti vagyoni szerződés lehetősége, bár szerintem kevesen fogják kihasználni.

Tisztelt Országgyűlés!

Divat mostanában bírni a postát; foglalkozik vele a kabaré, sajtó, rádió. En úgy gondoltam, akkor leszek igazságos, ha elmondom hibáit, de az eredményekről is szólok. Nem lehet csodálkozni, hogy mindenki „ért” a posta munkájához, hiszen mindennapjainkhoz szorosan hozzátartozik ennek az intézménynek a tevékenysége.

En is egyik ügyfele vagyok a postának. Mint magánember és mint képviselő is régóta figyelem munkáját. Most meg Csongrád megyére vonatkozóan külön adatokat is gyűjtöttem össze. Az ország közel 3 ezer 200 postahivatalából Csongrád megyében 81 látja el, biztosítja a megye postai szolgáltatásait. A hatodik ötéves tervben 4 új postahivatal épült, Mórahalmon, Nagymágocon, Pusztamérgesen és Deszken. Hódmezővásárhelyen a hivatal bővült és megújult; két városi posta (Szeged és Makó) rekonstrukciója jelenleg is folyik.

A megyében még 33 helyen működik olyan postahivatal, amelyben a postás dolgozók munkakörülményei nem megfelelőek. A VII. ötéves terv során a legjelentősebb postaforgalmi beruházás Szentes I. postahivatal-épülete. A város postája jelenleg földszintes épületben működik. A városatyák már 1908-ban szükségesnek tartották a városhoz méltó postahivatal építését. Almk, tervük 80 év után válik csak valóra. Szeged Európa-hírű szép főtérét nem csúfítja sokáig már az állványterddel körülvett jelenlegi „főposta”. A térvekben szerepel a kedvezőtlen elhelyeződésű postahivatalok egy részének kisebb belső korszerűsítése is. Hogy ez hány helyen valósulhat meg, az függ a rendelkezésre álló pénzek fel-

használási lehetőségétől, az árak várható alakulásától, és a kivitelezőtől.

Az említett nehézségek ellenére a megye postásai mindent megtesznek annak érdekében, hogy zavartalanul kiszolgálják közönségüket. A megye egyik sajátos

sága, hogy jelentős tanvillalaggal rendelkezik, és a tan-nyak nem válnak kihalttá, hanem egyre több fiatal vállalja a tanyai életformát.

A külterület postai ellátását leginkább a gépkocsis kézbesítők biztosítják, akik jellegzetes, meghatározó személyiségei lettek területeknek. Nemcsak kézbesítési feladatokat látnak el menetrend szerint, hanem bármilyen postai kérdésményt fel lehet náluk adni. A támpontokon élénk, színtel közélet folyik, ahol napról napra találkozunk az emberek, s egymás gondjait-örömeit is megbeszéljük, amíg a „postás bácsit” várják. A kézbesítők nagyon fontos emberek. Talán nem is gondolunk arra, hogy a magányos embernek napról napra egyetlen vendége a postás. Nem véletlen, hogy a levelek mellett, gyógyszerek

kiváltását is szolgáltatásai közé sorolta a posta. Megyénkben közel hatszáz beteg embernek a postáson kívül nem volt más, aki kiváltsa a gyógyszerét.

Csongrád megyében az értekezített hírlapok példányszáma 1985-ben meghaladta a 60 millió darabot. Ennek 79 százaléka kézbesítés útján került az előfizetőkhöz.

Büszkék vagyunk rá, hogy éppen megyénkben, Opusztaszerezen, a Nemzeti Történelmi Emlékparkban a hetedik ötéves terv során postatörténeti kiállítóhely létesül. A postások és munkájuk részei életünknek. A postai szolgáltatásoknak jó színvonalon történő végzése a gazdaságra, a gazdálkodásra is kihat, emellett közhangulatot is befolyásoló tényező is.

Tisztelt Országgyűlés!

Hozzászólásom második részében a telefontal szeretnék foglalkozni. A telefon ma mind jobban életünk egyik meghatározó elemévé kezd válni, és mind jobban érezzük hiányát. Bosszankodunk, ha van, és működése kívánivalókat hagy maga után. Ha jól működik, ezt szinte észre sem vesszük. Tanulmányoztam a posta elnökének beszámolójában a térképet, melyen vonalkázás jelzi azokat a területeket, ahol az előfizetők automata távközlőközpontokhoz kapcsolódnak. Az ország déli részén — Szeged környékén — ez a vonalkázás területi kiterjedése első pillantásra megragadja a figyelmet. Talán a Budapest körül elhelyezkedő terület kivéve, a legnagyobb összefüggő terület, ahol a távközlő-szolgáltatás már automatikus, és nemcsak a városokban, a községekben, hanem az igen kiterjedt tanvillagban is. Szegeden 1977-ben új korszerű távbe-

szelőközpont helyeztek üzembe. A dinamikus fejlődő nagyváros szinte pillanatok alatt „felélté” az 1977-ben megépült központ kapacitását, és a telefonra várakozók minden eddig meghaladó emelkedésével, szinte kétségbeejtően reménytelen telefonhelyzet alakult ki. 1984-ben került sor Szegeden és körzetében a telefonkötvény meghirdetésére. Eleiben ettől is idegenkedtünk. A kötvény segítségével — a telefonra várakozók anyagi erejét is igénybe véve — azonban jelentős fejlődés indulhatott meg, a szegedi távközlőközpont jelentős bővítésére is sor került. De nem mondhatjuk el, hogy most már minden rendben van, mert — különösen Szegeden — még mindig sok a telefonra várakozó.

Szólni kell a megye — telefonellátását tekintve — még igen hátrányos helyzetben levő két körzetéről. Szentes város és Makó körzete az, ahol még a községek nagy hányadában csak a nappali órákban lehet telefonot használni. A megye városai közül csak Szentesen nincs automata központ. A városban sok igénylő várakozik telefonra. Elmondhatom, ezen ötéves tervidőszakban a szentesi új távközlőközpont ügye kedvező fordulatot vett, az új műszaki és postaforgalmi épület pillére már kiemelkedtek a földből, s a tervidőszak végére Szentesen is megoldódik a hosszú évek óta húzódó probléma. Az új távközlőközpont 4 ezer előfizető bekapcsolására lesz alkalmas, és Szentes is bekapcsolódik az országos távhívó hálózatba.

Makó helyzetét nagyban javította a közelmúltban telepített két konténerbe szerelt, ideiglenes távközlőközpont. A makói előfizetők már tudják értékelni a távhívás előnyeit, de további bekapcsolásokra itt is csak a végleges központ megépítése után kerülhet sor. Kérjük, hogy a szentesi városatyák 80 éves álma mielőbb váljon valóra.

Szólni kell még egy nem kimondottan postai szolgáltatásról, de aminek létrejöttéhez a posta segítségére volt szükség. Ez a kábeltelevízió. Szegeden, de a megye más városaiban is, így Hódmezővásárhelyen a városi vezetés kábeltelevízió hálózat kiépítését határozta el. A posta a kábeltelevíziós hálózat megépítésére rendelkezésre bocsátotta sajtát alapépítmény-hálózatát, és szakmai segítséget nyújt a városok vezetésének. Szegeden most folyik a több ezer lakás ellátására szolgáló első ütem megvalósítása, majd ezt követően az összes nagy szegedi lakótelep ellátása megvalósul.

Tisztelt Országgyűlés!

A posta akkor végzi jól szolgáltatását, ha valóban észre sem veszik, természetesen tartják tevékenységét. Sok embernek, nyugdíjasnak, tanyán élőknak, a postás az egyedüli vendége. Ezeknek az embereknek a postás a kapocs, melyen keresztül a társadalommal érintkeznek. Engedjék meg, hogy a Baranyi-versidézet két gyönyörű sorára emlékezzek:

„Higgyétek el: nem diergünk a földön, / Csak a postás naponta ránk köszönjön” — fejezte be hozzászólását Bibók Istvánné.

Parlamenti beszélgetés

Amikor még dül a szerelem, ki gondol arra, hogy később milyen problémák adódhatnak a vagyonelosztáskor?

Hogy milyennek látom az országgyűlési hangulatot? Örülök, hogy rengeteg vélemény ütközhet, talán a hozzászólók száma sok.”

Szabó Sándor, a megyei pártbizottság első titkára négy gyermek apjaként különös figyelmet szentelt a családjog témakörének.

— Megyénkben különösen magas a válások, öngyilkosságok száma, ezért az új törvénynek is különös figyelmet kell szentelnünk. — mondta az első titkár, aki Hódmezővásárhelyen képviselő. — A törvény azonban csak lehetőséget ad a családvédelemre, hogy ebből fejlődés, előrehaladás legyen, ahhoz egynének és intézménynek sokat kell tennie. Olyan következetes emberi magatartás, hozzáállás szükséges, ami jelenleg hiányzik. S persze, egészségügyi, szociális intézkedések sorára van szükség a mostani rendelettel párhuzamosan. Alapvető feltétel ezzel együtt a családok anyagi biztonságának megteremtése.

— Ön, mint apa, megfélemlenek tartja a nagycsaládokról való gondoskodást?

— Sokkal több támogatást érdemelne a nagycsaládok, mint amit a társadalom jelenleg nyújtani tud nekik. A családok pótlék önmagában kevés a férj jövedelmét úgy kel-

lene alakítani, hogy a feleség — ha akar — csak a gyermekneveléssel foglalkozhasson, s ezek az évek számítsanak munkaviszonyoknak. Ez a jövő feladata.

— Az országgyűlési vitáról mi a véleménye?

— Úgy érzem, a hozzászólók többsége még mindig alapkérdéseket feszeget. Több élő vitára lenne inkább szükség, úgyhogy nem vagyok teljesen elégedett.

A gyermekneveléssel kapcsolatos kérdéssről hasonló módon beszélt Takács Imréné szegedi képviselő, a Textilművek párttitkára is.

„Lehessen választani: aki úgy érzi, gyereket akar nevelni, annak legyen erre lehetősége. Aki pedig dolgozik, az ne vállaljon emiatt irreálisán sokat. Mindez persze igencsak komplex intézkedést igényel: nagyobb útemben kell fejleszteni a szolgáltatásokat, a felkészítést, a munkajáratást, és sok mindent. S az árrendszert is felül kell vizsgálni: mirelít árut venni például luxusnak számít, pedig ez is a nő helyzetének könnyebbé válásával függ össze. S persze, az apának is nagyobb szerepet kellene vállalni az otthoni családi feladatokról — erről például kevés szó esett a vita során. Egyébként úgy érzem, sokan a jogi szabályozástól a családi gondok megoldását várják, pedig ez tévedés. Csak segítségről van szó, például a válásnál: a tárgyalás előtt a bíró

négyszemközt békítő beszélgetést folytathat, s ez a közvetlenebb, őszintébb hangnem eredményes is lehet.”

A hosszú csevegés nemcsak az iskolában a nebulókat, a parlamentben a képviselőket is a terembe invitálja. S folytatódott a hozzászólások sora. Egy budapesti képviselő a házasságok számának csökkenésével összhangban a házasságok ellen ható tényezőket, rendeleteket sorolta, melyek a törvény szellemével ellentétesek. A falu megtartó erejével is kapcsolatba hozta egy másik honatya a törvényt, amikor azt kérte: a születendő gyermekeket ott lehessen anyakönyveztetni, ahol a szülő lakik, s ne ott, ahol épp a szülőotthon van. Volt, aki alkoholelles törvény megalkotását is szükségesnek látta. Király Zoltán, szegedi képviselő nem hazudtolta meg televízió-riporter foglalkozását: nagy tapsot kiváltó, szokatlan személyes hangú beszédét rögtönzészzerűen tartotta, többek között kijelentette: sokaknak nincs megfelelő alternatívája a kiegyensúlyozott családi életre, mert gazdasági kényszer számukra a többletmunka, ami nem teszi lehetővé a törvény alkotói által szándékolt családi harmónia kialakítását.

A család, a gyerek érdekében hozott halasztást nem tűrő intézkedések sorában sokan emlegették, sürgették a gazdasági helyzet javítását.

A pénz azonban itt sem kizárólagos gyógyszer. Jövőnk érdekében szemléletváltásra is szükség van.

Balogh Tamás